

každý měsíc zdarma až k vám domů

Blansko • Boskovice • Letovice

120 let Útulny na Macoše

Na rok 2015 připadá 120. výročí postavení Útulny na Macoše. Impulsem ke stavbě se stal první společný výlet nově založeného brněnského odboru KČT dne 27. 8. 1894 do Blanska a na Macochu. Ještě v roce 1894 byly za účelem výstavby Útulny zakoupeny od tří vilémovských občanů pozemky o celkové ploše 472,55 m², mezi členy KČT byla vysána bezúročná půjčka 600 zlatých a sháněny byly dary a subvence.

Plány pro stavbu Útulny vypracoval stavitel Antonín Tepich, který rovněž řídil realizaci stavby. Útulna byla postavena jako vkusný a pohodlný venkovský hostinec, který mohl poskytnout turistům po dlouhé cestě potřebné občerstvení, případně i noční odpočinek. Podle moravských venkovských staveb se vcházelo žudrem - přístavkem, chránícím před deštěm - do před síně, která sloužila současně jako výčep (nálevna). K němu přiléhala síň Útulny, tj. hostinská místnost, opatřená dubovým lidovým nábytkem. Kuchyně v prvních letech provozu Útulny sloužila současně jako byt hostinského. Z nálevny bylo možno sestoupit po schodech do sklepa, vytesaného ve vápencové skále pod kuchyní. Z přístavku bylo možno vystoupat po točících schodech v kulaté věžičce do ubytovací části. Nad hostinskou místností byla noclehárna pro 12 osob, nad kuchyní a výčepem tzv. šlapácký pokoj (třílůžkový), vyhrazený členům KČT a hostům. Horní část věžičky byla upravena jako rozhledna, do níž se vystupovalo po žebříku.

Sokl objektu byl proveden z vápence lámaného na místě a zdi přízemní části byly vyzděny cihlou. Schody do podkroví byly záměrně umístěny mimo budovu, aby nezabíraly místo v hostinské místnosti. Stropy všech přízemních místností byly trémové, v hostinské místnosti neomítané a hoblované. V průběhu stavby bylo z důvodů úspor nákladů upuštěno od původně navrženého kazetového stropu. Ze stejného důvodu byla z projektu vynechána okna v hostinské místnosti a ku-

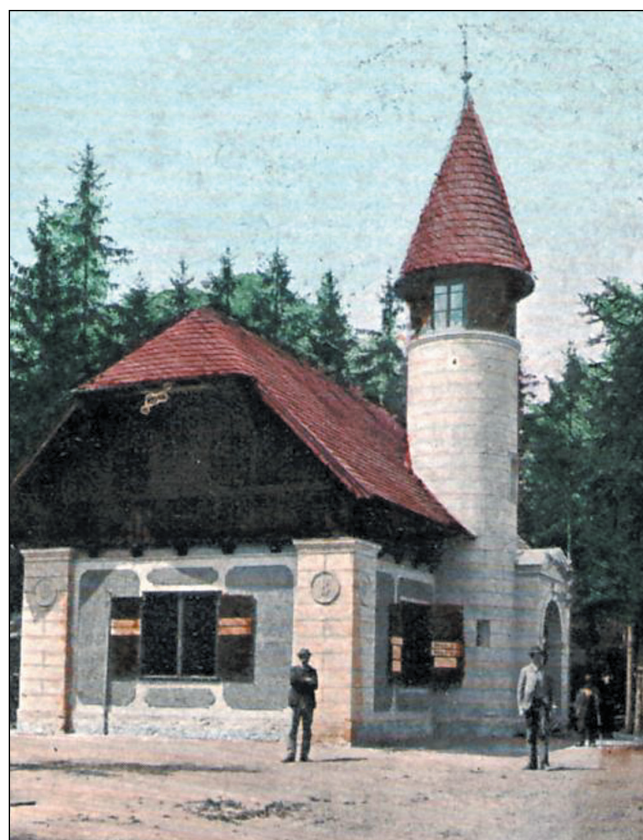
chyni na zadní straně Útulny. Podlaha nálevny a kuchyně byla opatřena šamotovou dlažbou, v hostinské místnosti byla podlaha dubová, schody kamenné.

Dřevěné podkroví spočívalo na stropních trámech, přečnívajících přes zdivo v přízemí, stěny noclehárny byly opatřeny hoblovaným bedněním, stěny šlapáckého pokoje omítanými sádrovými deskami. Celá stavba byla zvenčí přizpůsobena stavbám charakteristickým pro moravské lidové stavby, střecha byla pokryta šindelem.

Není bez zajímavosti, že stavitel Tepich realizoval stavbu se třemi zedníky a čtyřmi tesaři za pouhých 12 týdnů. Celkové náklady stavby byly Klubem turistů vyčísleny částkou 3.200 zlatých. Chata byla dokončena dne 15. srpna 1895 a svému účelu slavnostně předána 25. srpna téhož roku. Jednalo se o první turistickou chatu v Českém království, postavenou KČT. Byla tak založena tradice turistiky v tzv. Moravském Švýcarsku, ale také tradice podobných ubytovacích zařízení zřizovaných Klubem českých turistů.

Počátkem dvacátých let minulého století však již objekt nevyhovoval stoupajícímu cestovnímu ruchu a okolí bylo zohyzděno nouzově pořízovanými přístavky. Přípravovanou adaptaci chaty však překazil požár dne 15. 12. 1927, jehož příčina nebyla nikdy dostatečně vyšetřena.

Nová budova byla projektována jako plně vyhovující restaurace s rozšířením počtu hostinských pokojů v I. poschodí. Situačně byla budova řešena tak, aby mohlo být využito prostranství

Dobová pohlednice – Útulna kolem r. 1900.

PLASTOVÁ OKNA A DVEŘE
BAUSTAR
NEJLEPŠÍ OKNA ZA NEJNÍŽŠÍ CENY
EKO-DOMOV
CENTRUM KRAS Sokolská 38 | Boskovice | tel.: 734 443 827

před objektem a nově budovaná hospodářská část byla kryta chatou. Náklady stavby včetně vodovodu a vnitřní kanalizace byly rozpočtovány částkou 600 000 Kč. Financování stavby bylo zajištěno plněním z pojistné smlouvy, nájmem z Macošských jeskyní, hypotékou z pozemků, půjčkou od a.s. Moravský kras a rovněž dary od jiných turistických odborů i jednotlivců. Nově postavená chata byla ve své době označena za architektonicky i stavebně dokonalou. Stavba, kterou podle plánů Ing. arch. Zdražila prováděl stavitel Jalový z Blanska, byla zahájena 2. května 1928 a ještě téhož roku dokončena. Dostala název „Jubilejní chata“ a k jejímu slavnostnímu otevření došlo dne 4. listopadu 1928 za přítomnosti mnoha významných hostů. Po roce 1948 byla chata znárodněna, později ji pře-

vzal v rámci restituce Klub českých turistů Praha a nyní je v majetku soukromé osoby.

Text: Ivo Štelcl, foto: archiv I. Štelcla

Prísloví pro tento měsíc

*Prátelství
je součást
lidského
šťěstí.*

Jan Werich

**SKUPINA ANONYMNÍCH
ALKOHOLIKŮ POMÁHÁ**
- více na str. 4

10. SVITÁVECKÝ JARMARK
- více na str. 9

**VÝHODNÁ REGISTRACE
NA PŮLMARATON**
- více na str. 15

